

kalendárium

Részlet a Donatello: a reneszánsz című kiállításból
Forrás: Palazzo Strozzi

Összeállította: Basics Beatrix

DONATELLO: A RENESZÁNSZ

PALAZZO STROZZI ÉS MUSEO DEL BARGELLO, FIRENZE

július 31-ig

GEMÄLDEGALERIE, BERLIN

2023. január 8-ig

Nem véletlen, hogy egy ilyen jelentőségű és méretű kiállítást több helyszínen is bemutatnak, a pandémia éveit utáni gazdasági szűkösség még inkább ebbe az irányba tereli még a nagy múzeumokat is. Donatello, születési nevén Donato di Niccolò di Betto Bardi (1386–1446) firenzei szobrászt már kortársai is a mesterek mestereként emlegették. Ennek ellenére csaknem négy évtized eltelt azóta, hogy utoljára átfogó kiállításon láthatta műveit a közönség. Ez a mostani tárlat két helyszínen is jelentkezik, a Bargello őrzi ráadásul legfontosabb műveit, például a *Dávidot*, az antikvitás óta az első szabadon álló meztelen férfiszobrot, amely Cosimo de' Medici megrendelésére készült. Kő, bronz, fa, agyag, stukkó, viasz – bármilyen anyag megfelelő volt Donatello számára, akár egy mellszobor vagy éppen monumentális lovas szobor volt, amin dolgozott. A padovai *Il Santo* előtt felállított, *Gattamelata condottiere*-t ábrázoló lovas szobra a reneszánsz világszerte legismertebb, mintaadó alkotása lett. *Gattamelata*, azaz Erasmo Stefano da Narni, az első reneszánsz lovas szobor ábrázoltja 1437-ben lett Padova vezetője (*podestà*).

ERDÉLY ÉPÜLETEGYÜTTES

SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM

Állandó kiállítás

A Skanzen újonnan nyílt Erdély épületegyüttese nemcsak Erdély, Partium és Moldva népi építészetébe, lakás- és tárgykultúrájába enged betekintést, hanem közel hozza a régió szellemi örökségét, nemzetiségi és vallási sokszínűségét, oktatását is. A múzeum a legjellegzetesebb erdélyi kistáji egységeket áttelepített vagy másolatban felépülő épületekkel mutatja be. Az új állandó kiállítás különlegessége, hogy az erdélyi falun túl a székelyföldi városok is megjelennek benne. Az épületegyüttes az első komplex összefoglaló kiállítás hazánkban, amely két évszázadot átívelően reprezentál egy határon túli területet. A projekt most átadott városi épületei Marosvásárhelyt (kávéház és nyomda), Székelyudvarhelyt (posta), Sepsiszentgyörgyöt (Kós Károly tervezte lakóház), Kézdivásárhelyt (udvartelek) és Székelykeresztúrt (patika) reprezentálják, a falusi részben pedig megjelenik a nyárádgyálfalvi unitárius templom,

a kiskedei kultúrház, egy tordátfalvi iskola, valamint szász, hétfalusi, csíki, bálavásári és homoródmenti porták. Az épületekben a hagyományos enteriőrök mellett termes kiállítások, multimédiás bemutatók, ismeretátadási helyszínek is helyet kaptak. Olyan témák is megjelennek a kiállításokban, mint a migráció, Kós Károly és Sepsiszentgyörgy, az erdélyi örmények, a szászok kivásárlása, Bartók Béla vagy az erdélyi szabadkőművesség. Az épületegyüttes izgalmas része az 1960-as éveket megjelenítő határállomás, illetve a Bársony István tervezte fogadóépület, amelyben öt, falra kivetített interaktív filmet vetítenek *Az én Erdélyem* címmel, amelyben Ugron Zsolna és Csorba László mutatja be Erdély történeti, természeti és kulturális értékeit saját, szubjektív megközelítésük alapján.

REALISTA FESTÉSZET 1850–1950

BELVEDERE, BÉCS

november 1-jéig

Mit jelent a realizmus? Ha egy festmény „élethű”? Mi fogja meg a nézőt egy a valóságot pontosan megidéző képben? Bár a képzőművészetben gyakran használatos a „realista” kifejezés jelzőként mint művészeti periódus, a naturalizmus ellentétéként, annak külsődleges pontosságával szemben a realizmus valami mélyebb dolog megmutatására törekedett. A kuratori válogatás több (nálunk) kevésbé ismert alkotó mellett Wilhelm Leibl vagy éppen Gustav Klimt művein keresztül érzékelteti a látogatóval a realizmus gyakran félreértelmezett irányzatának jellegzetességeit és különlegességeit.

MONDRIAN 150

KUNSTMUSEUM DEN HAAG,

szeptember 25-ig

FONDATION BEYELER, RIEHEN, SVÁJC,

október 9-ig

K20, DÜSSELDORF,

2023. február 10-ig

Ismét egy több helyszín közt vándorló kiállítás: a művész születésének 150. évfordulója indokolja a jelentős vállalkozást. Mondrian hatása a modernizmusra felmérhetetlen, ami számos területen – design, építészet, divat – megnyilvánult. A tárlat Mondriannak a még a holland tájfestészet és a posztimpresszionizmus hatása készült álló korai festményeivel indít, és a válogatás az egész életmű vonatkozásában teljességre törekszik. „A nonfiguratív művészet véget vet a régi

művészeti kultúrának, ezért most már biztosabban tekinthetjük át és ítélni tudjuk meg az egész művészeti kultúrát. Mi magunk jelenleg ennek a kultúrának fordulópontján állunk: az egyéni, speciális formák kultúrája a végéhez közeledik, és kezdetét veszi a határozott viszonylatok kultúrája.” A De Stijl alakulásakor fogalmazott így Mondrian, annak a gazdag levelezésnek az egyikében, amely a művészcsoport elméleti eszmecseréinek alapja volt. E művészetelméleti társalgásnak egyes elemeit is bemutatja a kiállítás.

CEZANNE

ART INSTITUTE OF CHICAGO

szeptember 5-ig

TATE MODERN, LONDON

2023. március 12-ig

Ezt a kiállítást úgy hirdetik, mint egy generáció óta a legnagyobb Cézanne-tárlatot, amely a festő teljes életművét bemutatja. Chicagóban kilencven olajfestmény, negyven grafika és két vázlatkönyv lesz látható, Londonban valamivel, de nem sokkal kevesebb műtárgy. Cézanne (1839–1906) sokakra volt nagy hatással, közülük tartozott Monet, Pissarro, Matisse és Picasso is, de későbbi művésznemzedékek és irányzatok is inspirálóknak vallják életművét, így például a 91 éves Jasper Johns, az amerikai absztrakt expresszionizmus kiváló mestere, aki négy kulcsművet küldött el a tárlatra a saját gyűjteményéből.

DOCUMENTA 15

KASSEL

szeptember 25-ig

A világ legnagyobb és legnagyobb hatású kortárs képzőművészeti kiállításának rendezői egy ideig kétségesnek tartották az újabb bemutató megrendezését, elsősorban a világjárvány és annak hatásai miatt, de végül mellette döntöttek, szerencsénkre. Idén a Ruangrupa indonéz művészcsoport a kurátor, s a tízfős dzsakartai csapat ígérete szerint a főként a déli félteke országaiból meghívott művészek nem elsősorban egyéni alkotók, hanem aktivista csoportok Kenyából, Argentínából, a Dél-afrikai Köztársaságból, Kambodzsából. A Fridericianum múzeum hagyományos helyszíne mellett (amelynek főhomlokzati portikusának oszlopai között háborúellenes rajzok, „Stop War, Stop Putin” feliratú molinók jelzik a szolidaritást Ukrajnával) további kiállítási helyszíneknek választottak a rendezők egy egykori áruházat és egy borlerakat helyiségeit.

Hans Hoffmann: Nyúl az erdőben, 1585 körül
Google Art Project

HANS HOFFMANN, EGY EURÓPAI RENESZÁNSZ FESTŐ

GERMANISCHES NATIONALMUSEUM, NÜRNBERG

augusztus 21-ig

Ez az első életműtárlat Hans Hoffmann műveiből. A Dürer-féle reneszánsz egyik legkiválóbb képviselőjeként ismert festőnek mind a születési (1530), mind pedig a halálozási éve (1591) mindmáig bizonytalan. Az akvarell és a gouache technikájával készített számos Dürer-műről másolatot, majd a Willibald Imhoff kereskedő által gyűjtött Dürer-kollekciót felügyelte. 1585-ben II. Rudolf német-római császár udvari festővé nevezte ki, ekkortól Prágában élt. Nemcsak maga alkotott, de uralkodói tanácsadó is volt, és javaslatokat tett Dürer-művek beszerzésére is az uralkodó számára. A kiállítás tizenhat Dürer- és hetven Hoffmann-művet tár a közönség elé, az előbbieik közül számosat a Szépművészeti Múzeumból kölcsönözve.

ARISTIDE MAILLOL (1861-1944)

- A HARMÓNIA KERESÉSE

MUSÉE D'ORSAY

augusztus 31-ig

KUNSTHAUS, ZÜRICH

2023. január 23-ig

Aristide Maillol életmű-kiállítása a művész több mint százötven alkotását mutatja be, kezdve a pályakezdés éveinek festményeivel és faliszőnyegeivel. Maillol csak negyvenévesen fordult a szobrászat felé, olyan eredményesen, hogy maga Auguste Rodin is hamarosan a csodálói közé tartozott. A *Méditerranée* című nőalak két változatát is láthatja majd a közönség, elsőként ugyanabban a teremben. Maillol az első változatot 1905-ben készítette Harry Kessler megrendelésére, a második tizennyolc évvel később született a francia kormány megbízásából. A *Méditerranée* ugyanakkor Maillol újklasszicizmusának kiváló példája is. A tárlat a tervek szerint 2023-ban több francia városban is bemutatkozik.

VELENCEI BIENNÁLE

november 27-ig

Az ez évi kurátor, Cecilia Alemani az első olasz nő, aki ezt a feladatot megkapta, bármennyire szokatlannak tűnik is ez a tény. Alemani deklarált célja volt olyan művészeknek lehetőséget adni, akik a társadalomról alkotott víziójukat

szeretnék bemutatni, amelyeknek elsősorban a világjárvány, a klímaváltozás katasztrofális hatásai és sajátos módon a mesterséges intelligencia a témái. Mindezzel együtt a kurátor egy optimista biennálét ígér. Az 59. Velencei Képzőművészeti Biennále Magyar Pavilonjának kurátori megbízatására a zsűri a tizenöt érvényes pályázat közül Zsikla Mónika kurátor Keresztes Zsófia *Az álmok után: merek dacolni a károkkal* című pályázatát nyilvánította nyertesnek. A szokásos helyszíneken látható tárlatok, a rengeteg esemény, a már közzétett program igen változatosnak és izgalmasnak ígérkezik.

ALPHONSE MUCHA

KUNSTMUSEUM DEN HAAG

július 3-ig

A Mucha Alapítvánnyal közösen rendezett tárlat változatos anyagot mutat be egy árnyaltabb kép alkotásához arról a művésztől, akit elsősorban plakátjai révén ismer a szélesebb közönség. A kiállításon olyan különlegességek is megjelennek, mint a Rue De la Grande Chaumiére-beli műteremben 1892-ben készült önarckép-fotográfia, a családtagokat ábrázoló olajfestmény-portrék az 1880-as évekből, vagy például a New York-i Német Színház falképeihez készült vázlatok.

RÁKFORRADALOM

- TUDOMÁNY, INNOVÁCIÓ ÉS REMÉNY

SCIENCE MUSEUM, LONDON,

május 25-től 2023. januárig

A tárgyakban gazdag kiállítás a világon elsőként foglalkozik a rákkutatás témájával, annak múltjával, jelenével és jövőjével, a felismerés, megelőzés, kezelés módozataival. Több mint száz tárgy, személyes, oral history jellegű beszámolók, a rákbetegek történetei jelennek meg azoknak a történeteivel, akik a kutatják és kezelik a betegséget. Láthatóvá válik, hogy a tudósok, orvosok, gyógyszerészek és maguk a betegek hogyan lesznek részesei a haladásnak a lehetséges megoldások irányában, amely közös reményük. Mítoszokat dönt meg a bemutató a rák okairól, megismertette, hogy nem csak az embereket érinti; nyomon követhetjük a korai felismerés technológiai hátterét, az immunterápiát, a kezelés legújabb módjait és eszközeit, azt a hatalmas haladást, amit idáig elértünk, de a még megoldandó problémákat is felsorolja. A szervező, a Science Museum Group, az Egyesült Királyság rákkutatási szakembereinek támogatásával reményt ad a látogatóknak, hogy ugyan két ember közül egyet rákbetegséggel

diagnosztizálnak az élete folyamán a statisztika szerint, ugyanakkor minden eddiginél többen élhetnek tovább hosszú ideig és jobb minőségben rákbetegként. A kiállítás már korábban megtekinthető volt a manchesteri Science and Industry Museumban, a Cancer Research UK, a Pfizer és a Julian Howard támogatásával.

A NEMZETI MŰVÉSZETI, ÉPÍTÉSZETI ÉS DESIGN MŰZEUM MEGNYITÓJA

OSLO

június

Az oslói Rådhusplassen, a városháza terén, a városközpontban megnyíló 54 600 négyzetméteres épület egy csaknem négyszázezer darabos gyűjteménynek ad otthont, amely az antikvitástól a napjainkig gyűjti és mutatja be az érintett művészeti ágak műveit. Ebből mintegy ötezer műtárgy lesz látható a tárlatokon, közöttük Edvard Munch 1893-as *Sikolya* és a következő évben készített *Madonna*. Az épület terveit a német Kleihues + Schuwerk építésziroda készítette, hatalmas galériákkal és a skandináv országok legnagyobb művészeti könyvtárával. A múzeum középpontjában a Fények Terme található, egy látványos, hét méter magas, 130 méter hosszú kiállítótér, amelyben a nyitó kiállítást rendezik meg a kortárs norvég művészet legjavából válogatva.

WINSLOW HOMER: CROSSCURRENTS & FORCE OF NATURE THE MET FIFTH AVENUE, NEW YORK

július 31-ig

NATIONAL GALLERY, LONDON

szeptember 10-től

A kiállítás, amelynek révén a művész életműve Európában is megismerhető, Homer életének és művészetének eddigi legnagyobb bemutatója, kilencven olajfestménnyel és akvarellal. A nagy amerikai 19. századi realista festő műveinek középpontjában *A Golf áramlat* című 1899-es (majd 1906-ban újrifestett) ikonikus képe áll, egy olyan téma, amely a természet erejét ábrázoló, vissza-visszatérő tárgya volt és lett a későbbiekben is. Az emberi élet törekénységét jelképező fekete férfi alakja a hullámok között hanykolódó törekény lélekvesztőn ugyanakkor a rabszolgaság örökségének, az amerikai imperializmus hatásának szimbólumává is vált. Az impresszionizmus, a realizmus és érintőlegesen a szecesszió hatása is megjelenik a kivételesen gazdag életműben.

